

El Servei d'Activitats Culturals en temps de confinament

1. Introducció

El 14 de març de 2020 el Govern espanyol va decretar l'estat d'alarma a tot l'Estat a fi de respondre a l'emergència sanitària provocada per la COVID-19. La declaració va forçar la UIB a tancar les instal·lacions, la qual cosa va afectar el desenvolupament normal de la docència presencial i també el treball de les unitats i serveis de gestió administrativa, que varen haver de passar a fer la seva tasca per teletreball. D'aquesta manera, totes les activitats que depenen del Vicerektorat de Projectió Cultural, Universitat Oberta i Seus Universitàries varen quedar en suspens fins a nou avís.

En resultar afectades per les restriccions derivades de l'estat d'alarma, les activitats que el Servei d'Activitats Culturals (SAC) teníem previst desenvolupar les setmanes següents quedaren aturades. La dificultat de saber quan podríem reiniciar l'activitat laboral ens va fer ajornar-ne i/o anul·lar-ne moltes.

Malgrat això, el SAC hem volgut donar-hi una resposta immediata i canviar el nostre escenari habitual, amb l'objectiu de continuar oferint el màxim de serveis possibles als nostres usuaris. D'aquesta manera, l'equip tècnic hem fet un esforç per dissenyar noves maneres de fer arribar contingut cultural als nostres seguidors i col·laborar d'alguna manera perquè l'estat d'alarma i el confinament no fossin tan feixucs per a la comunitat universitària i la població en general. El SAC hem considerat que és important que aquelles persones que ho desitgin tinguin accés a continguts culturals malgrat les circumstàncies excepcionals.

Si bé és cert que no podem fer activitats presencials, el SAC aviat hem vist que podem oferir continguts en format digital o en línia a través de la pàgina web i les xarxes socials. Alguns d'aquests continguts són de creació pròpia i d'altres, d'altres entitats i institucions. En aquest últim cas, la funció principal del SAC ha estat fer de pont entre el ciutadà i les fonts de creació cultural. Sigui com sigui i malgrat les circumstàncies, des de la nostra finestra virtual, la cultura no s'atura.

2. Metodologia

L'equip del Servei d'Activitats Culturals, així com la resta de serveis i unitats administratives de la UIB, hem continuat treballant des de ca nostra. El fet que molta de la feina que hi duem a terme les treballadores la puguem desenvolupar en línia habitualment i que per organitzar-la utilitzem eines, recursos i dinàmiques pròpies del

treball a distància, ens ha permès de garantir la continuïtat immediata de les tasques en el format del teletreball adoptat per la UIB per mantenir l'activitat laboral.

El correu electrònic, l'ús de carpetes compartides a l'UIBCloud, el telèfon, el WhatsApp i altres mitjans ens han facilitat molt la comunicació, organització i distribució de tasques, no solament entre les components de l'equip del SAC, sinó també amb els agents culturals implicats. A més, la pàgina web i el Facebook del servei també han estat dues eines puntals per arribar als usuaris.

2.1. Activitats realitzades en xarxa

Una de les accions més rellevants dutes a terme pel SAC ha estat la creació d'un enllaç destinat exclusivament a oferir contingut cultural durant el confinament, que hem titulat «[Cultura universitària en temps de confinament](#)» a la pàgina web. Poc després, vàrem crear un carrusel que substituïa «Ara interessa», on hem destacat diàriament les notícies més rellevants.

A més, a la pàgina d'accés del SAC hem enllaçat la pàgina de la Coral Universitat de les Illes Balears i la de la Universitat Oberta per a Majors, que també ofereixen alternatives a la cultura presencial.

A «[Cultura universitària en temps de confinament](#)», hem enllaçat contingut propi del SAC que, si bé l'havíem realitzat amb anterioritat, hem considerat que podria interessar els usuaris. Els enllaços i arxius diversos estan organitzats aplicant el mateix criteri amb què classifiquem l'oferta cultural del SAC, és a dir, com a aules temàtiques perquè sigui més fàcil fer-hi les cerques. Una vegada que vàrem haver creat l'apartat i veient que la relació d'enllaços augmentava, introduïrem un cercador a l'inici de la pàgina per facilitar encara més la recerca als visitants.

A continuació, fem una relació de les aules i dels continguts enllaçats en aquest apartat:

Art

- *Empelts*: enllaç a l'exposició virtual de fotografies de Sebastià Perelló i textos d'escriptors en llengua catalana.
- Fons artístic de la Universitat de les Illes Balears: enllaç a la pàgina web del projecte Fons Artístic de la Universitat de les Illes Balears, desenvolupat amb motiu dels 40 anys i els 5 segles de la UIB.
- Visions: enllaç a la web del projecte, l'objectiu principal del qual és aglutinar les vivències i experiències que les persones que han passat pel campus de la UIB han acumulat al llarg dels anys.

- *L'art de la taula periòdica. Les dones i els seus elements*: el SAC ha elaborat un vídeo de l'exposició per al canal de Youtube de la UIB, perquè tant les persones interessades com alumnes de primària i secundària puguin visitar l'exposició virtual.
- *Treballadores. «Ants»*: el SAC ha elaborat un vídeo de l'exposició per penjar-lo i, d'aquesta manera, tothom que hi estigui interessat pugui assistir a l'exposició virtual (en producció).

Cinema

- LGTBIQ+ 2019-20: el professor Juanjo Bermúdez comenta breument les pel·lícules del cicle de cinema Aules Sense Armaris 2019-20 que no s'han pogut projectar durant l'estat d'alarma i el confinament.
- *Anne Frank's Holocaust (2015)*: el professor Xavier Jiménez comenta breument el documental projectat amb l'exposició *Anne Frank, una història vigent*.
- La doctora Magdalena Brotons comenta les pel·lícules de cinema d'autor que hem vist i les que s'hauran de veure en el futur (vídeo en preparació per penjar-lo al web).

Debat

- Lliga de Debat Universitari 2020: enllaç a l'àlbum de fotografies de la final de la Lliga de Debat Universitari 2020 al Parlament de les Illes Balears. Aquesta activitat té com a objectiu fomentar l'ús de la paraula i potenciar el treball en equip, l'argumentació i la relació amb estudiants d'altres universitats. Consisteix en una competició dialèctica en què els estudiants universitaris debaten sobre un tema d'actualitat.
- Testimonis dels guanyadors de la VII Lliga de Debat Universitari G9 i Xarxa Vives: en un minut o dos han d'explicar quina ha estat la seva experiència de participar i guanyar la lliga (en preparació).

Divulgació

- Dones que Inspiren: enllaç a algunes de les conferències realitzades per dones que, amb la seva tasca diària en diversos àmbits científics o humanístics, escriuen part de la història i conviden a la reflexió sobre la societat, els canvis culturals, l'ètica científica, el periodisme objectiu, els nous marcs literaris, etc. Concretament, les conferències a disposició dels usuaris a través del canal de Youtube de la UIB són: «Nombrar el malestar y cuidar el buen vivir», d'Amaia Pérez Orozco; «Rompiendo techos de cristal: cómo dirigir un periódico des de la igualdad», d'Ana Pardo Vera; «Fer de la cultura vida!», de Laura Borràs; i «Literatura. Llengua i vida, una espessa trena», d'Eulàlia Lledó.
- *El saber que mai no es perd*: enregistrament de les converses que s'han fet i que s'havien de fer fins a final de curs per poder-les penjar al web del SAC (en preparació).

Lletres

- Concurs de relat breu «La ciutat imaginada»: té com a objectiu estimular la creativitat, la reflexió i l'escriptura durant el temps de confinament i alhora premiar el treball literari que es distingeixi per la seva qualitat. Hi pot participar qualsevol membre de la comunitat universitària que no hagi publicat mai cap llibre ni obtingut cap premi literari amb anterioritat (fins ara s'hi han presentat disset relats).
- Per Sant Jordi *#SomLectorsUIB*: campanya de foment de la lectura entre la comunitat universitària que es va difondre el dia de Sant Jordi a través de les xarxes socials (a través del Twitter de la UIB) amb l'etiqueta *#SomLectorsUIB* i que va sumar-se a la campanya que amb el mateix objectiu va portar a terme el Servei de Biblioteca i Documentació.
- XII Festival de Poesia de la Mediterrània: ajorna l'acte al Teatre Principal, però se celebra en línia amb l'emissió de càpsules audiovisuals. Anirem publicant les càpsules dels recitals dels poetes convidats.
- 80 Stories to Remember a Pandemic: UIB Students Write to Combat COVID, Microrelats de confinament dels alumnes d'Anglès de la Facultat d'Educació, organitzat pel professor Juanjo Bermúdez de Castro.

Música

4

- *City of Stars*: enllaç a la interpretació del Quartet de l'Orquestra Universitat de les Illes Balears (OUIB) amb motiu del confinament. L'OUIB, dirigida per Xisco Amengual, està formada per estudiants de la Universitat que, a més d'estar matriculats a la UIB, cursen o han cursat estudis musicals.
- Coral Universitat de les Illes Balears: enllaç a la galeria fotogràfica i de vídeos de la CUIB, que inclou concerts que la coral ha fet els darrers anys i la secció «Cantaires a casa».

Teatre

- *Gilgamesh, l'home que no vol morir*: enllaç al vídeo de l'obra teatral dirigida per Antoni Artigues i representada per alumnes de la UIB, amb motiu dels 25 anys de Magisteri Teatre-Mag Poesia.
- *West Mallorca Story*: enllaç al vídeo de l'obra representada el curs anterior per la Companyia de Teatre UIB, que ofereix als estudiants de la UIB l'oportunitat d'aprendre d'una manera teòrica i pràctica història del teatre, teoria i tècniques teatrals a la vegada.
- Comentaris del professor Jaunjo Bermúdez sobre l'experiència de dirigir *Negrata de merda* i el treball que els alumnes han fet fins al confinament (en preparació).

Xifres del SAC 2019-20:

- Es va reconvertir un document Prezzi del SAC en format PDF que permet visualitzar la trajectòria del SAC durant el curs 2019-20, així com els seus principals objectius i accions.

Així mateix, i com veurem a continuació, a l'aparat «Cultura universitària en temps de confinament» també hem habilitat enllaços a altres serveis de la UIB i a diverses pàgines web de projectes, entitats, associacions i institucions culturals de les Illes Balears per fer-nos ressò del que es fa hores d'ara i esdevenir difusors de la cultura en general:

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat: enllaç a recursos en temps de confinament oferts per l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la UIB.

Seràs UIB. Futur alumnat: enllaç al joc d'escapada en línia, en el marc de la fira Ciència per a Tothom 2020 de la UIB, que s'ha traslladat al món digital. Es tracta d'un joc d'escapada gratuït en què es podia participar individualment, en parella, en grup o en família.

Xarxa Vives: enllaç al seu butlletí de notícies.

Cultura arreu de les Illes Balears: enllaços a l'Ateneu de Maó, Cercle Artístic de Ciutadella, Fundacions Darder Mascaró, Fundació Mallorca Literària, Institut d'Estudis Eivissencs, Institut Menorquí d'Estudis, Llibreries Obertes, Palma Cultura Oberta, Palma XXI i al Teatre Municipal de Palma.

Museus a les Illes Balears: enllaços a CaixaFòrum Palma, Casa Museu de Robert Graves, Casal Sollerí, Centre de Cultura Sa Nostra, Es Baluard Museu d'Art Modern i Contemporani de Palma, Fundació Coll Bardolet, Fundació Pilar i Joan Miró, Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera, Museu d'Art Contemporani d'Eivissa, Museu de Mallorca, Museu de Menorca, Museu Fundació Joan March i al Museu Sa Bassa Blanca.

L'equip del SAC també hem fet una recerca d'iniciatives culturals engegades per altres universitats amb les quals la UIB té relació, ja sigui a través de la Xarxa Vives o del G9, per recollir propostes pensades especialment per al temps de confinament. Les hem aglutinades a l'aparat «**Altres universitats**»:

Universitat d'Alacant

- #joemquedeacasa: el Vicerektorat de Cultura, Esport i Llengües proposa una sèrie de recursos i activitats digitals que actualitzen diàriament.

- Píndoles de cinema UA: l'Aula de Cinema ofereix una sèrie de vídeos sobre diversos temes del setè art amb l'objectiu de generar debat.
- Escriure la Quarantena: proposta de la UA a través del Centre d'Estudis Literaris Iberoamericans Mario Benedetti (CeMaB), llançada per escriptors espanyols i llatinoamericans per parlar sobre l'escriptura de la quarantena i en quarantena.

Universitat Autònoma de Barcelona

- Llibres i música en temps de desassossec. La nació sencera s'atura: conjunt de reflexions i consells literaris, filosòfics i musicals a l'entorn de la persona i de les pestes que ens afligeixen, col·lectives, però també individuals.
- #FemFCCUAB: iniciativa dirigida als membres de la Facultat de Ciències de la Comunicació perquè puguin enviar els seus relats, poemes, imatges, reflexions, etc., sobre la comunicació.
- Pianos Oberts: iniciativa que posa a l'abast dels membres de la comunitat educativa diversos pianos que es poden tocar lliurement. Enguany commemora el 250è aniversari de Beethoven i, davant la situació actual, es trasllada a les xarxes proposant-nos escoltar fragments d'algunes peces del compositor.

Universitat de Barcelona

- #Reflexions UB: és una sèrie de vídeos breus en els quals professors de la Universitat de Barcelona ens conviden a pensar en el moment actual. Aquesta iniciativa ofereix l'oportunitat d'escoltar veus expertes, procedents d'àmbits de coneixement molt diversos, i poder aprendre amb elles sobre el que està passant, les causes i conseqüències.

Universitat Jaume I

Propostes culturals en temps de confinament: diverses propostes per mantenir-nos connectats a la cultura.

Universitat Complutense de Madrid

Semana de las Letras 2020: la UCM no deixa de celebrar aquesta activitat, que enguany fa en format digital.

Universitat de Múrcia

Tesis en 3 Minutos: iniciativa que té l'objectiu de posar a prova les habilitats divulgatives dels estudiants de doctorat de la UMU.

Universitat del País Basc

«En Cuarentena»: la UPV/EHU i *El Correo* han posat en marxa un concurs de relats breus que publiquen cada divendres i dissabte. La participació és oberta fins al 18 de maig.

Universitat de Castella-la Manxa

Quédate en casa con CIC: amb la voluntat de compartir la creativitat i la cultura com a formes d'entreteniment i oci, ens enllacen al Centro de Iniciativas Culturales, que ofereix diverses propostes a través del seu canal de vídeo de Facebook.

Per últim, a «Cultura universitària per al confinament», hem recollit també [altres propostes culturals](#), com per exemple:

- Fundació Mercè Rodoreda: creada per l'Institut d'Estudis Catalans, la Fundació s'ha proposat acostar la lectura a totes les llars, biblioteques i centres educatius durant el confinament a través de dues xerrades sobre l'obra *Aloma*, a càrrec de la doctora en Filologia Catalana Neus Real i la poeta i rapsoda Anna Maluquer.
- Concurs de microrelats RAVI SHANKAR: en commemoració del centenari de Ravi Shankar, la Casa de la Índia ens proposa aquest concurs obert a tothom.

Una altra de les seccions que el SAC hem dinamitzat especialment durant el confinament ha estat l'apartat «[Ara interessa](#)», ubicat a la pàgina principal del web del servei, que hem redissenyat com a carrusel, a l'estil del que hi ha a la pàgina principal de la UIB amb notícies destacades. Hem considerat que aquest canvi era oportú pel moment que vivim i també com una estratègia per captar més bé l'atenció dels visitants a la web i mostrar la informació de manera més gràfica i dinàmica.

Els continguts que hi hem penjat especialment durant aquest període han estat els següents:

- «Cultura universitària en temps de confinament»: a causa de la situació d'excepcionalitat actual, i perquè els usuaris puguin continuar gaudint de l'oferta cultural universitària, el SAC posa al seu abast diversos recursos culturals en línia.
- Per Sant Jordi: concurs de relat breu «La ciutat imaginada».
- 2nd. English Short Story Contest. UIB 2019-20: S'han presentat vint-i-set relats d'estudiants universitaris, la majoria del grau de Medicina.

- LGTBIQ+ Aules sense Armaris 2019-20: el professor Juanjo Bermúdez comenta les pel·lícules del cicle.

A més, al carrusel també hem fet ressò d'activitats que no han estat de creació pròpia del SAC, però que hem pensat que podien ser d'interès als usuaris:

- #paraulesdesantjordi, organitzat per al Govern de les Illes Balears
- Dia Internacional de la Dansa el 29 d'abril:
 - Vídeos en directe de l'Ajuntament de Palma
 - Vídeo de l'espectacle de dansa de la Universitat de Huelva
 - Grup de dansa de la Universitat de València
 - L'himne cap a l'esperança de l'Orquestra i el Cor del Gran Teatre del Liceu
 - Convocatòries actives de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Palma pel període 2020-2021
 - Premis d'Andratx: arts plàstiques i literàries

Un altre dels espais de comunicació del Servei d'Activitats Culturals que més activitat ha tingut durant aquest període ha estat el [Facebook del SAC](#). A través d'aquesta xarxa social, atès que és una eina de divulgació de gran abast, hi hem dut a terme diverses iniciatives:

- «No podem fer..., però podem recordar...»: píndola informativa en la qual hem penjat activitats fetes pel servei o recomanacions en temps de confinament. Hi ha activitats de l'Orquestra OUIB, la darrera edició de la Lliga de Debat Universitari, les informacions dels concursos de relat breu, recomanacions literàries, obres de teatre, exposicions...
- *Treballadores*. «Ants»: des del dia 8 al 23 d'abril, cada dia hem penjat sis de les formigues de l'exposició i n'hem etiquetat els artistes, als quals també hem enviat un correu electrònic per informar-los-en.
- Dones que Inspiren: hem compartit els vídeos de les conferències del programa Dones que Inspiren.
- Efemèrides: procuram estar al dia de les efemèrides que han tingut lloc durant aquest període per poder compartir activitats rellevants d'altres institucions i les hem compartides a través del Facebook.

A més, hem vist la necessitat de crear un perfil de [Twitter del SAC](#) amb la finalitat de difondre més directament les activitats del Servei i sense haver de dependre del perfil de la Universitat, com fan altres serveis, unitats i departaments de la UIB. L'objectiu és arribar de manera més enfocada al perfil d'usuari més afí i interessat en els continguts

que nosaltres desenvolupam. Hem creat el perfil, el nom d'usuari del qual és @CulturaUIB, i ja comença a tenir seguidors.

3. Activitats realitzades fora de la xarxa

Malgrat la impossibilitat de fer activitats presencials i d'haver hagut d'anul·lar-ne moltes de programades (i, per tant, la seva gestió), el SAC hem continuat treballant en el disseny de l'oferta cultural que tirarem endavant tot d'una que puguem reprendre l'activitat «normal», a més de gestionar altres tasques i feines que tenim pendents de tancar:

Cursos d'estiu 2020:

- UEEG: XXI Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere. «Allò que és personal és polític: de Beijing als nous reptes del segle XXI». El curs es farà en línia.
- Relacions entre Empresa Turística i Consumidors. El curs es farà al setembre
- Pràctica de Tribunals, Dret Penal i Violència de Gènere. El curs es farà en línia.
- Oferta de cursos en línia sobre l'ús de les eines digitals per comunicar-se, gravar-se o per facilitar la docència virtual (en preparació).

Fons artístic de la UIB: els graduats responsables d'elaborar l'inventari artístic del fons patrimonial universitari destacable enllesteixen els comentaris de les darreres obres que mostrarem ben aviat al web del fons artístic de la UIB.

Assaigs OUIB: El director Xisco Amengual continua encarregant tasques als membres de l'Orquestra.

Club de lectura: La professora Teresa López continua el club de lectura, amb relació als llibres que no s'han pogut comentar presencialment, a través de correu electrònic.

4. Activitats en preparació

Atès que l'estat d'alarma encara no s'ha anul·lat i continua el confinament i el teletreball, el Servei d'Activitats Culturals treballa en el disseny i elaboració de més recursos culturals en línia per posar a disposició de la comunitat universitària i altres persones interessades.

Algunes de les accions en què treballa són:

Estudiants:

- Edició dels vídeos de les conferències dels ponents convidats a Cultura Millennial:
 - María Gelpí: «Face ID i l'art desfiguratiu en el camuflatge contemporani»
 - Luna Miguel: «Pareces muy madura para tu edad: sobre la condescendencia y el machismo hacia las creadoras jóvenes»

Formació:

Oferta de cursos de preparació per al grau en línia per als estudiants que s'incorporen a la UIB.

5. Conclusions

És evident que la declaració de l'estat de l'alarma, la situació de confinament i l'obligació d'adoptar un format de teletreball han suposat un gran xoc i un esforç enorme per a tot el personal de la UIB. Tot i així, pensam que el Servei d'Activitats Culturals hem sabut adaptar-nos a les circumstàncies amb la màxima rapidesa possible, dibuixant nous escenaris per mantenir i continuar la tasca de creació, desenvolupament i difusió de la cultura en els vessants més diversos.

A més, la situació ens ha obligat a accelerar alguns processos en els quals ja treballàvem, com, per exemple, la necessitat de plantejar més oferta en línia i estudiar l'ús de recursos digitals i audiovisuals adequats i necessaris per fer-ho possible. Ho hem vist com una oportunitat de creixement no solament del servei, sinó també de les persones que hi treballam diàriament.

Creiem fermament que la cultura és un bé i una riquesa als quals els ciutadans no s'han de veure forçats a renunciar ni en les circumstàncies més complicades. Per per tant, el SAC, el Vicerektorat de Projectió Cultural i, en darrera instància, la Universitat de les Illes Balears hem de fer tot el que sigui possible per continuar treballant en l'objectiu d'acostar la cultura a la comunitat universitària i a la població en general. Des d'aquesta premissa, en l'estat actual i en la nova normalitat, continuarem treballant perquè això sigui possible.